



הנשיאות

יושבת על הבמה, במושב הפתיחה הפומבי: אמנון זכרונאי, שלום כהן, שמואל סגל, דויד ארנפלד ואחמד מטארווה. תפקידה של הנשיאות היה לקבוע את נוהליה של הוועידה, במידה שהתעוררו בעיות שלא נלקחו בחשבון מראש.

עוד לפני שנפתחה ועידתה הראשונה של תנועת העולם הזה — כוח חדש, ניסו כמה עתונים — ובראשם על המישמר — לתאר אותה ככת קטנה ומסוכסכת, שחב ריה שוב אינם מסוגלים לשבת יחד, ועל כן היא עומדת בפני התפוררות מהירה. הי ועידה כולה, כך נאמר ברצינות רבה, תע מוד בסימן קרע בין אורי אבנרי לבין מר בית חברי המרכז של התנועה.

לאחר שנפתחה הוועידה, והחל התייכוח על העקרונות המוצעים לתנועה, ניסו עוד כמה

עלידי הציר מרמתגן מאיר סמורודינסקי. היא אמרה: הוועידה ההדדית בין יהודי מדינת ישראל ויהודי העולם, ובין ערביי מדינת ישראל וערביי המרחב הן עובדות קיימות חיוביות אשר יש לכבדן.

מצדדי הסעיף המקורי לא ראו בהסתייגות זו, למעשה, גישה הפוסלת את סעיפם, אלא משלימה אותו. על כך, כאשר הועמדה הצעתו של סמורודינסקי להצבעה, זכתה בי רוב ברור של 90 קולות. היא התקבלה במקום הנוסח הקודם של סעיף 51, לקול

דוגמתו בארץ מזה עשרות שנים: כ-300 צירים — רובם צעירים — ישבו במשך שעות רצופות, כשהם רכונים על טעימים מסובכים של אידיאלוגיה. הם עמדו על כל משפט, כשהם נקראים לעתים קרובות להבי ריע על חודה של מלה אחת.

כתב מעריב לענייני מפלגות, משה מייך לס, בעל החתק הרב בשטח זה, לא יכול היה להסתיר את פליאתו הרבה בערב הי פתיחה: „איפה מוצאים היום כל כך הרב כה צעירים בחזירה של מפלגה?”

אין תכנית כלשהי, כיצד להתגבר על הי משבר. יש הרגשה כללית שהמצב רע, ושהיה יותר גרוע... תחילה רצו לשתום פיני, וכעת רוצים לחסל אותנו באמצעות אחוה-החסימה.

„... לפני הבחירות אמרנו שנהיה אל-טרנטיבה לאופוזיציה. קרוב היום שנצטרך לומר, כי אנו גרעין של אלטרנטיבה ל-שלטון ולמישטר.”

גבולות המדינה

אך תם הנאום החגיגי, החלה העבודה המעשית: קבלת עקרונות התנועה. למרות שלא היה כמעט סעיף אחד, אשר לו הוגשו לגבי הסתייגויות והצעות-תיקון, התקבלה מרביתם המכרעת ללא התנגדות של ממש, על-ידי הרוב המכריע של הצירים. אולם ארבעה נושאים שימשו מוקד לחיכור חים סוערים ומרים במיוחד:

- גבולות המדינה.
- הזיקה בין המדינה ליהדות העולם, העליה,
- היוזמה החופשית בכלכלה.

בארבעה נושאים אלה בלטה נוכחותו של גוש מלוכני, שאליו נוספו מדי פעם גם ציר רים בודדים. היו אלה חברי האיחוד הסוציאליסטי הישראלי, שהוגדרו כ„אנשי מצפן”, על שם בטאון שהם מוציאים. מלבד הסעיף על הזיקה ליהודי העולם,

היא לא התפוצצה

עתונים לחזק את הרושם הזה. דיברו על פילוגים, על פרישות, על סיכסוכים רעיוני-יים, על אופוזיציה ועל סיעות.

עד כמה שהיו בתמונה זו פריטים מסול-פים, הייתה בה לפחות נקודה חיובית אחת: זחאק מפי מתנגדים ומשמיעים, הצטיירה תמונה של תנועה פוליטית של ממש, בה מתנהל ויכוח על רעיונות פוליטיים, בה מיוצגים אגפים מחשבתיים שונים — גוף גדול, שוקק ותוסס.

הזיקה ליהדות

רגע הדרמאטי הראשון בא ביום 1 ששי אחרי הצהריים, כאשר תם הדיון בפרק העקרונות על „הזיקה ליהדות”, ו-הגיעה שעת ההצבעה.

הסעיף הראשון בפרק זה אמר: הזיקה ההדדית בין מדינת ישראל ובין יהודי העולם היא עובדה קיימת וחיובית.

היה זה הנוסח שהוצע לוועידה על-ידי המרכז היוצא. נוסח זה — כמו כל יתר העקרונות המוצעים — הופץ בין חברי הו-תנועה, וניתנה לצירוף שהות מספקת לרו ולגבש עמדה לגבי כל סעיף. מי שביקש להציע תיקון, או הסתייגות אחרת, עשה זאת. עתה ניתן לכל ציר תיק שכלל את הצעות המרכז — ומולן ההסתייגויות ו-הצעות-התיקונים של הצירים.

לסעיף זה — סעיף 51 מכלל 94 הסעיף פים של מסכת העקרונות — הוגשו שש הסתייגויות.

„מי בעד הנוסח המוצע?” שאל עורך-הדיון שמואל סגל, שישבראש באותו מושב של התעידה.

כרטיסי-הציר הירקקים הורמו. הסופרים, עליהם הוטל לספור את הקולות, החלו רוש-מים. „מי נגד?” שאל סגל.

שוב הורמו הפתקים. התוצאה שיקפה הי טב את התייכוח הער, שהתנהל סביב סעיף זה לפני ההצבעה. ההפרש היה זעום בי-יותר: רוב של שני קולות לנוסח המקורי. לכן דרשו צירים רבים הצבעה חוזרת.

נערכה הצבעה שניה, ושוב נספרו הקולות במתיחות. שוב היה הפרש זעום של שני קולות. אבל הפעם — נגד הסעיף. לכן הוחלט להצביע בקלפי: הצירים שצידדו בי-סעיף המוצע הטילו את פתקייהם לצד אחד של שולחן הנשיאות, המתנגדים לצד השני. ההלה הספירה, כשאפילו המתכחחים הנרגי שים ביותר עוצרים את נשימתם. ואו הרויע היור: הסעיף נדחה, ברוב של 68 נגד 66.

פרשנות שנועדה להפחיד

המצב זה ניגשו להצביע על ההסתייגויות, כדי לראות איזו מהן תקבל את מספר הקולות הגדול ביותר, ותיכלל בעקרו-נות התנועה. ההסתייגות האחרונה הוגשה

כתב אחר תמה: „אין לכם אף זקן יחד? אף אחד מהעליה השניה?”

גרעין של אלטרנטיבה

רביה-הפתיחה הפומבי נועד להרצאה פרוגרמטית של אורי אבנרי. „קצב התפתחותנו מוכתב לנו על-ידי קצב התמוטטותו של המישטר”, הכריז. „ההמיש-טר הישן מתמוטט הרבה יותר מהר מכפי שציפינו. או לנו אם נימצא צולעים, כאשר המצב מחייב אותנו לרוץ.

יש משברים רבים: הרעב בכית-שאן, וכי-און בתל-אביב וייאוש בדימונה. היו משב-רים ויהיו, אולם סימן ההתמוטטות הוא שי-

כאשר הצעתו של איש מצפן סמורודינסקי אומצה על-ידי יתר הצירים, וזכתה בזאת לרוב מוחלט — נדחתה עמדתה של הקבוצה בכל נקודות-המוקד האלה.

לגבי גבולות המדינה, נשאר על כנו הי-סעיף שהוצע על-ידי המרכז, שהוא גם הי-סעיף הראשון, בפרק הראשון של העקרונות: מדינת ישראל העצמאית והריבונית, בגבו-לותיה הקיימים, היא נחלת כל אזרחיה, ללא הבדל לאום, עדה, דת, מוצא ולשון.

ההסתייגות שנדחתה ברוב-קולות מכריע-הציעה להשמיט את המלים „בגבולותיה הי-קיימים”. תמכו בהסרת שתי מלים אלה: אנשי מצפן, מספר חברים ערביים, חבר המרכז היוצא דויד ארנפלד, ועוד כמה ציר-



צירי הוועידה מצביעים על אחד מ-94 העקרונות. אין לצירים אלה דוגמה בשום מפלגה אחרת בארץ: לא זו בלבד שעזבו את ביתם ואת עבודתם למשך שלושה ימים, אלא גם שילמו מכיסם את הכסף לכיסוי הוצאות שהתנועה תשלם את הוצאות פעיליה, במשך ימי הוועידה. הצירים גילו עירנות בכל הנושאים שהועלו בה. הוועידה. הם גם דחו הצעה

רגע דרמאטי